

Jakt og fiske

i Hedmark

NJFF
Hedmark

Lisensfelling i fire ulverevir

side 5

BUK

side 6

Fiskearter i Hedmark

side 14

**Ole Mattis
Lien**
913 07 272

ole.mattis@njff.no

**Marius
Hassve**
924 33 656

marius.hassve@njff.no

**Mari Tangen
Evensen**
974 67 070

mari.evensen@njff.no

**Ada
Bredalen**
911 27 732

ada.bredalen@njff.no

Nytt fra NJFF Hedmark Årgang 25

Kontoradresse

Norsk Skogmuseum
Solørvegen 151, 2407 Elverum
Postboks 191, 2402 Elverum
Telefon 62 42 51 81
Bankkonto 9100.16.54034
Org nr. 971295511
E-post: hedmark@njff.no
www.njff.no/hedmark

Annonsepriser

	1 utg.	3 utg.
1/1 side	7.000,-	17.300,-
Baksida	9.000,-	20.600,-
1/2 side	4.950,-	13.900,-
1/4 side	2.990,-	8.050,-
1/8 side	2.060,-	5.650,-
Eks mva. inkl. farger		

Ansvarlig redaktør

Ole Mattis Lien
Grafisk produksjon
Spire kommunikasjon AS

Annonser

Leikny Solheim, Spire kommunikasjon
tlf 907 53 494
leikny@spirekommunikasjon.no

Trykk Flisa Trykkeri

Forsidefoto
Anne Marthe Gjestvang

Kjære medlem, håper at du har hatt en fin høst med kameratskap, påfyll av positive opplevelser for egen minnebank og høsting av det naturen har å by på.

Vi er heldige som har muligheter og tilgang til å drive med høstingsbasert friluftsliv. Det er viktig at vi setter pris på dette og forsvare disse mulighetene også for fremtidige generasjoner. Husk vårt motto: Jakt- og fiskeglede til alle for alltid.

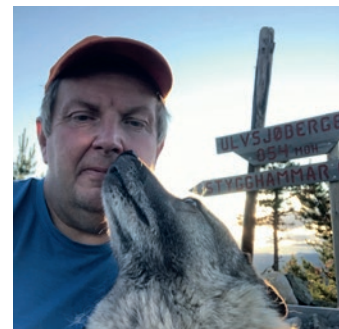
Jeg gleder meg over organisasjonens medlemsvekst i region Hedmark og i landet ellers. I region Hedmark har vi nå passert 11 000 medlemmer. Dette er ny rekord for Hedmark, gratulerer! På landsbasis er vi over 120 000 medlemmer. Vi er mange, og det betyr mulighet for innflytelse. Vi skal være den ledende interesseorganisasjon for landets jegere og fiskere. Vi er kunnskapsbaserte, demokratiske og inkluderende.

Fundamentet for veksten ligger i lokalforeningene. Her gjøres det en stor og god jobb som gir muligheter og tilbud for våre med-

lemmer. Tilbudet er bredt, alt fra skytebaner, tilgang til jakt og fiske, barn- og ungdomsarbeid, konkurranseaktiviteter, m.m. Delta og bruk de lokale tilbudene og bidra i fellesskapet.

Regionlaget har opprettholdt en høy aktivitet gjennom året på mange områder. Jeg har spesielt lyst til å trekke fram arbeidet som er lagt ned rundt fiskeforvaltning. Det er gjennomført kartleggingsprosesser i bl.a. Søråssjøen, Fura og Brumundsjøen. Dette har vært prosjekter som er gjennomført i samarbeid med lokalforeninger. Prosjektene har vært kompetansebyggende og gir godt grunnlag for videre arbeid med prosjektene. Dette er arbeid som gir oss veiledning og erfaringer for framtiden.

Hele organisasjonen, fra lokalforening til forbund, er inne i en større revidering av våre vedtekter. Denne revideringen ferdigstilles i 2023. Nye vedtekter i foreningene blir basert på felles normer med muligheter for enkelte tilpasninger. De nye vedtektene gir felles plattform for hele organisasjonen som er gjenkjennbar og styrker fellesskapet. Vi blir bedre rustet for å møte framtiden. De nye vedtektene legger vekt på at lokalforeningene skal være åpne, dvs. at medlemskap ikke

forutsetter hvor du er bosatt. Salg av jakt- og fiskekort kan allikevel reguleres mot innenbygdsboende. De nye vedtektene vil også samordne prisstrukturen på medlemskap og medlemskap vil ikke lenger følge kalenderåret. Som eksempel, melder du deg inn 1. august vil du være medlem til 30. juli neste år.

Jakt- og fiskeåret 2022 nærmer seg slutten. For egen del bytter jeg nå ut rifla og med isbør og ny sesong står for døra. Gleder meg til det sosiale samværet og kjenne på konkurranseinstinktet.

Benytter anledningen til å takke for i år og ønske dere alle en god jul og et riktig godt nytt høstningsbasert år.

Nils O. Øverby
Styreleder NJFF Hedmark.

Vi ønsker å takke for samarbeidet i året som har gått!
GOD JUL OG GODT NYTT ÅR!

Julehilsen fra NJFF Hedmark
Ole Mattis, Ada, Marius og Mari

Vi er godt inne i høstjakta, og noen melder om lite fugl andre om bra med fugl. Det samme gjelder hare. Forholdsvis normalt med andre ord. Elgjakta er inne i siste del og viser det samme. Gjennomgangsmeldingen her går nok mot en lavere bestand over større deler av fylket. Noe som føyer seg inn i statistikk-trenden de siste år. På østsiden av Glomma, i den såkalte ulvesona, beskriver mange elgjegere situasjonen som katastrofal. Stor mangel på kalv og ungdyr gjør at mange lag sliter med å oppfylle kvoten. Et jaktlag i Våler stoppet selv jakta etter noen dager på grunn av lav bestand. I andre deler av fylket meldes det om lave slaktevekter på dyrene. Hvor går elgstammen vår, er det mange jegere som spør seg om. Når det gjelder de lave slaktevektene bør det undersøkes til. Når det gjelder nedgangen i elgstammen på østsida av Glomma er nok årsakene lettere å fatte.

Interessante prosjekter er det også på fisk om dagen. På oppdrag for Statsforvalteren har vi i sommer og

høst gjennomført undersøkelser av elva Fura i Løten, som er en antatt viktig gytelokalitet for Mjøsørret. Undersøkelsene er gjort sammen med Løiten JFF. Et meget viktig samarbeid der gjengen fra Løten har stått for lokalkunnskapen og deltatt i viktig arbeid. Historisk skal det være tatt ørret på helt opp i 12 kg i Fura. Ved el-fiskeundersøkelser i høst ble det dokumentert gytefisk av Mjøsørret i både Fura og den vesle sidebekken til Fura Stabekken. Dette er viktige dokumentasjoner når en tenker på biotopforbedring i slike elver og bekker nå som utsetting av settefisk i Mjøsa er slutt. Marius skriver utførlig om dette et annet sted i bladet. Ros også til Løiten JFF for godt arbeid.

Rundt 1. oktober passerte vi en milepæl i Hedmark. Medlemstallet passerte 11 000 NJFF-medlemmer i fylket. Dette er historisk! Det har aldri vært flere jegere, fiskere og friluftsfolk som har vært organisert gjennom Norges Jeger- og Fiskerforbund i fylket. Gratulerer til dere alle. Nesten samtidig passerte Vang

JFF 1000 medlemmer, og det i sitt 100 års jubileum. Dette er første gang en forening i Hedmark passerer dette magiske tallet. Gratulerer til Vang JFF både med 100 år og 1000 medlemmer!

” Det viktig å melde inn gaupespor denne vinteren.

I disse dager starter gauperegistreringen. Bestandsmålet for gaupe i Hedmark skal være 10 familiegrupper over et gjennomsnitt for de tre siste år. Sist sesong var gjennomsnittet 9 familiegrupper. Isolert sist vinter var beregningen 10,5 familiegrupper. Bestanden har vært økende de tre siste år. Neste år kan det være håp om gaupejakt igjen i fylket. Derfor er det viktig å melde inn gaupespor denne vinteren. Vi har satt opp en Bergans Hogna jaktdress som trekkepremie blant de som melder inn spor av familiegrupper.

Vi setter i gang siste innspurten når det gjelder nye vedtekter for

lokalforeningene denne høsten etter landsmøtets vedtak i 2021. Mange foreninger i Hedmark har allerede vedtatt og fått godkjent nye vedtekter. Siste frist for å vedta nye vedtekter er ved årsmøtet i 2023. Vår organisasjonsinstruktør Svein Arve Pedersen vil ta kontakt med de foreningene som gjenstår. Han tilbyr også hjelp til utforming av nye vedtekter i henhold til normen som landsmøtet og forbundsstyret har vedtatt.

Ønsker alle en god avslutning av årets jakt- og fiske sesong, riktig god jul og godt nytt jakt- og fiskeår!

Ole Mattis Lien, regionssekretær NJFF Hedmark

30. nov
til
22. des

Julelunsjbord
og familiejulebord

Alle hverdager fra 30. november fram til og med 22. desember setter vi opp vårt tradisjonelle julelunsjbord som bugner av kalde og varme retter, samt masse deilige desserter. Det meste av julepålegget lager vi selv. Buffeten står fra kl. 11.30 til kl. 14.00.

Familiejulebord søndagene
11. og 18. desember.

Vi anbefaler bordreservasjon til alle arrangementer!
Alle ønskes hjertelig velkommen til Forstmann!

FORSTMANN
ELVERUM SPISESTED & CATERING AS

Norsk skogmuseum • Tlf 62 41 69 10
post@forstmann.no • forstmann.no • Følg oss på Facebook

KURS & KONFERANSE SELSKAP CATERING ARRANGEMENT

Byggeklare hyttetomter ved FEMUNDSELVA

Kontakt:

Statskog SF | Tlf: 74 21 30 00

E-post: post@statskog.no

www.statskog.no

Viltkameraprojekt – SCANDCAM

Tekst: Mari Tangen Evensen
Foto: <http://viltkamera.nina.no/>

Vi har stadig utvidet SCANDCAM-prosjektet her i Hedmark. Dette er et samarbeid med Norsk institutt for naturforskning (NINA). Folk fra våre lokallag drifter kameraene, og bidrar med data til overvåkning av gaupe og villsvin, men også alle andre dyr. Dataene benyttes i en rekke viltforskningsprosjekter som gjennomføres i samarbeid med universiteter og høyskoler i Skandinavia.

Siden 2010 har SCANDCAM benyttet kamerafeller til å supplere overvåkingen av gaupe spesielt i ulike deler av Norge der det er ustabile snøforhold eller store konflikter rundt bestandstall. I Hedmark startet vi opp med å overvåke antall familiegupper av gaupe ved hjelp av viltkamera i 2016. I løpet av disse årene er det stadig satt ut nye kameraer, og nå er det ca. 80 viltkameraer ute i Åsnes, Våler, Elverum, Trysil og Åmot.

Siden i fjorhøst har prosjektet også vært en sentral del av overvåkingen av villsvin, og ca. 50 nye kameraer er oppe i kommunene lenger sør; Grue, Kongsvinger, Sør-Odal og Eidskog. De siste kameraene settes ut i disse dager. NINA ble tildelt midler fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) til forsterking av bestandsovervåking av villsvin, og arbeider med å bygge opp et effektivt system for bestandsovervåking. Villsvin er en krevende art å overvåke, arten

Villsvin på kamera i Sør-Odal!

er sky, nattaktive og kan bevege seg over store områder. NINA jobber med å utvikle og tilpasse eksisterende overvåkingsmetoder til Skandinaviske forhold på oppdrag fra naturforvaltningen. Det blir spennende å se resultatet av prosjektet i områdene lenger sør, om vi klarer å fange opp villsvin på kameraene.

Alle viltkameraene er aktiverte hele året, og kontrolleres 5 ganger per år. Området deles inn i et rutenett med 50 kvadratkilometer store ruter, og det er plassert et kamera innenfor hver rute. Personvern-hensyn er ivarettatt. NINA har lagd

rutiner for kameraovervåkning i dialog med Datatilsynet, og har utviklet egen programvare som bruker bildegjenkjenningsteknologi som automatisk sletter bilder av mennesker. Alle minnekortene må derfor prosesseres av NINA for å sikre at mennesker ikke blir overvåket. NINA har ansvar for bildeanalyser, og bildene blir fortløpende lagt ut på nettsiden <http://viltkamera.nina.no/>

Ta en titt!

To bjørner fanget opp på kamera i Åsnes.

**Glommen
Mjøsen
Skog**

Ta kontakt med våre skogbruksledere for gratis befaring og faglige råd om EDEL-programmet - hvordan du kan øke verdien på skogen din.

www.glommen-mjosen.no/edel

Fire ulveflokker kan felles

Tekst: Ole Mattis Lien

Rovviltnemndene i region 4 og 5 vedtok i møteden 12. september lisensfelling i revirene Mangen, Kockohonka, Juvberget og Ulvåa.

I en klagebehandling vedtok nemndene med 7 mot 5 stemmer å opprettholde vedtaket. Rovvilt-nemndene anser at en kvote på inntil 26 ulver innenfor forvaltningssona for ulv med formål å ta ut alle individer i revirene Juvberget, Kockohonka, Ulvåa og Mangen ikke er til hinder for å nå bestandsmålet i 2023. Kvoten er avgrenset til å gjelde foreldreindivider og deres avkom som enda ikke har vandret ut fra revirene. Statsforvalteren kan endre kvoten i tråd med oppdatert kunnskap om antallet dyr i reviret. Et slikt uttak vil ikke påføre bestanden en for stor samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10, eller true overlevelsen av den skandinaviske ulvebestanden på lang sikt, jf. naturmangfoldloven § 5 og rovviltforskriften §§ 3 og 7. Hensynet til differensiert forvaltning er vektlagt i vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 12. Nemndene anser ikke at naturmangfoldloven § 11 er relevant i denne sammenheng.

Lisensfellingsområde

Av hensyn til å sikre et effektivt uttak av dyr i revirene Juvberget, Kockohonka, Ulvåa og Mangen og samtidig redusere risikoen for å felle dyr som ikke tilhører reviret, fastsettes fellingsområdet av Statsforvalteren nærmere oppstart av lisensfelling. Fellingsområdet fastsettes med bakgrunn i siste tilgjengelige informasjon om områdebruk og kjent forekomst av andre ulver i nærliggende områder. Fellingsområdet kan endres av Statsforvalteren i løpet av fellingsperioden. Det legges til grunn at forutsatt merking av genetisk verdifulle individer i Setten-reviret gjennomføres før oppstart av uttak av ulv i Mangen-reviret.

Lisensfellingsperiode

De ytre rammene for lisensfelling er 1. januar til 15. februar 2023 skriver nemndene. Av hensyn til behovet for et best mulig kunnskapsgrunnlag om revirer før lisensfelling starter og risiko for felling av andre dyr enn de som tilhører revirene, fastsettes

Foto: Bård Løken, Anno Norsk Skogmuseum

Statens naturoppsyn dokumenterer lisensfelt ulv.

fellingsperioden av Statsforvalteren nærmere oppstart av lisensfelling. Statsforvalteren kan både utsette oppstart av lisensfelling og avslutte denne selv om ikke alle dyr tilhørende revirene er felt. Hensikten er å legge til rette for et effektivt uttak av dyr tilhørende revirene Juvberget, Kockohonka, Ulvåa og Mangen, samtidig som risikoen for felling av dyr som ikke tilhører revirene reduseres.

Juvberget-, Kockohonka- og Ulvåarevirene er grenserevir. Svenske myndigheter har på lik linje med norske myndigheter vedtatt lisensfelling av de samme grenseevirene. Et samarbeid mellom fellingslagene på norsk og svensk side vil være nødvendig med en detaljert planlegging av uttakene. Dette er det god kompetanse for på begge sider av grensen.

Utenfor forvaltningssonen for ulv er det vedtatt en kvote på 14 ulver i region 4 og 5.

Fellingsperioden for ulv starter innenfor ulvesona den 1. januar og avsluttes 15. februar, mens den utenfor sona stater 1. desember og avsluttes 31.mai.

E-Vet SMÅDYRKLINIKK I ELVERUM

TIMEBESTILLING

Vi utfører det meste av forebyggende behandling, indremedisinske utredninger og bløtvevskirurgi. Akutt syke dyr/dyr som trenger øyeblikkelig hjelp vil bli prioritert.

TRYGGHET

Vi jobber for å tilby faglig og personlig trygghet for deg og dyret ditt.

TA KONTAKT

Vårt nummer 62415000 er tilknyttet vakthavende dyrlege også utenom klinikkens åpningstid.

Åpningstider

Mandag, tirsdag og fredag 9-16.
Onsdag og torsdag 9-19.
(Kan variere ved sommertid.)

Kirkeveien 58
2413 Elverum
Tlf 62 41 50 00
post@evetas.no
www.evetas.no

DØGNVAKT TLF 62 41 50 00

Foto: Gina T. Evensen

NJFFs Jentehelg!

Tekst: Mari Tangen Evensen

Helga, 26.–28. august var det NJFFs jentehelg over hele landet!

I samarbeid med foreningene på Hedemarken arrangerte NJFF Hedemarks BUK «Kick off» på fredagen. Nærmere 40 jenter var samlet, og vi hadde en kjempefin kveld.

Kick off ble arrangert på Lisetra, i samarbeid med 6 lokalforeninger (Løiten JFF, Furnes JFF, Nes og Helgøya JFF, Stange JFF, Romedal og Vallset JFF, Vang JFF). Denne kvelden var det foredrag om «Jakt og friluftsliv med barn» av småbarnsmor og jeger Martine Simensen, «Lavterskeljakt» av Mari, NJFF Hedmark, det var trening på leirduebana med instruktører, og nydelig mat! Bugnende fat i gourmetklasse av fisk og vilt, bl.a. elg, hjort, Mjøsørret, kantareller, dagsferske poteter, spælsau, eplemost, eplepai, granskuddpesto og mye

mer. Det hele ble avsluttet med simulatorskyting og planlegging av duejakt videre utover helga.

Lørdag arrangerte Stange JFF, Furnes JFF og Nes og Helgøya JFF introjakt på due, både i Stange og Ringsaker. Det var tidlig morgen, gode opplevelser, nydelig vær – og det ble fangst! På kvelden møttes alle jentene på Temmen for tilberedning av duene, og «årets beste måltid» ble laget på bålpanne og spist. Duejakta fortsatte også på søndag for noen.

Fantastiske dager ble det – både arrangementene, men i tillegg ble nye bekjensheter stiftet – og noen får kanskje nye venner å jakte sammen med! Arrangørene var veldig fornøyde med både arrangementene, oppmøtet og samarbeidet! Vi ser ikke bort i fra at dette samarbeidet bare var starten!

Foto: Sunniva Øverlien

Foto: Mari Tangen Evensen

Foto: Kent Østvang

Introjakt på elg

Tekst: Ada Bredalen og Marianne Bakken

Introjakt på elg ble avholdt over ei langhelg i oktober. Det arrangeres på Statskogs arealer, et kurs i Tørberget og et i Gravberget. Begge steder ble det vellykkede dager med motiverte og engasjerte deltakere!

Introjaktene er for førstegangsjegere på storvilt. Her bygges kompetanse med trygge rammer og med solide faddere. Det ble fine dager på elgjakt fylt av opplevelser, bålkos og stillhet, men også med gode sosiale middager krydret med kunnskapsformidling. Jakt er så mye, noe også deltakerne fikk erfare.

De fleste deltakerne ankom på onsdag kveld, da oppstart av introjakkursene er torsdag morgen. Torsdag morgen ble det gjennomgått noen timer teori. Den ble gjennomgått av Torbjørn Lysfoss i Tørberget og Ada Bredalen i Halberget. Håkon Brenna fra Politiet kom på formiddagen innom kurset i Gravberget og fortalte om lover og regler tilknyttet jakt, og formidlet bl.a. teori omkring ettersøk, opp-

bevaring av våpen og krav for å jakte i Norge. Det ble god dialog mellom deltakerne og han, og mange situasjoner ble belyst.

Etter teorien dro deltakere begge steder en tur på skytebanen. Det er autoriserte rifleinstruktører på hvert av disse kursene, slik at deltakerne får den veiledning både i form av skytestilling, tilpassing av våpen og sikkerhet som de trenger. Alle skyter til slutt med jaktammunisjon slik at de vet at våpenet går riktig under jakta. Etter dette ble det tid for jakt på slutten av dagen for begge lagene, og begge lag hadde jaktet enda, da de ble spart for å bruke under introjaktene ...

Elgjakt hos Høljedalen jaktlag Tørberget

I Tørberget bar det i vegen ut på praktisk jakt, og det skulle ikke gå lenge før det var full klaff og en fra jaktlaget fikk skutt en kalv. Deltakerne ble med på utvomming under kyndig ledelse – det gikk som en lek. Videre ble det utkjøring og flåing av dyret. Deltakerne i Tørberget dro utpå kvelden til Gravberget, der alle deltakere fra begge kurs samles for et felles parteringskurs, som Jan Rønningen hadde. Jan er dyktig til å involvere deltakerne, og de var ivrige og deltok i parteringen. Elgjakt fra A til Å på en og samme dag!

Introjakt på hare

hos Romedal og Vallset JFF

Tekst: Mari Tangen Evensen
Foto: Ole Solvang og
Linda Bratvoldengen

Gjennom høsten har mange av våre lokallag arrangert introjakter. En av dem er Romedal og Vallset JFF (RVJFF). De arrangerte bl.a. introjakt på hare sent i september.

Harejakt med drivende hund var tidligere Norges nasjonaljakt. Men i dag er det ikke så mange som

driver med denne jaktformen. Derfor ønsket RVJFF å ha denne introjakta for å vise at harejakt er en spennende jakt for hele familien, og en ypperlig jakt å starte med som ny jeger.

Første delen av introjakta var en ettermiddag med teori på Lisetra. Instruktørene formidlet hva harejakt går ut på gjennom egne erfaringer, bilder, filmsnutter, og selvsagt var det gjennomgang av våpensikkerhet på jakt. I tillegg ble det en sosial kveld med mulighet for å skyte på skytesimulator. Det hele ble avsluttet med å legge en

plan for selve jakt dagen. Tidlig på morgenen siste lørdagen i september møttes en gjeng med spente deltakere, og jaktfaddere med hunder på Lisetra, til sammen 17 personer. Gruppen ble delt i to jaktlag, som hadde med hver sin finske støver: «Team Lissu» og «Team Frøya». Førstnevnte fikk los, de fikk postert, og noen fikk et glimt av haren. Dessverre ble det dødtap. «Team Frøya» hadde en god fot, men haren satt nok hardt, og var vanskelig å finne, så det ble ingen los. Det ble derfor ingen «dot» denne dagen, men jaktfadderne hadde juksa litt – de hadde en hare på lur. De fikk demonstrert hvordan man flår en hare – god læring for nye harejegere!

Gjengen dro etter jakta tilbake på Lisetra og der ble det servert lap-skaus. Etterpå ble det muligheter for å skyte på simulator og på leirduebana. Slik at deltakerne er enda mer beredt til neste jakttur.

RVJFF var så heldige å få sponset jaktkort av grunneier Romedal Almenning denne dagen. Et godt samarbeid med grunneiere som er positive til rekruttering er helt avgjørende for å få til slike rekrutteringsaktiviteter. RVJFF syns introjakten ble vellykket og at de fikk en fin jakt dag der de fikk vist frem harejakta, selv om det ikke ble noe jaktutbytte. Det er akkurat slik jakt er!

Under: En deltaker koser seg ved varmen mens han venter på los. Fullt hus på teorikveld.

Linus Bratvoldengen presenterer hare for dunkervalpen Ragna.

På fredag ble det felt ei elgku av en kursdeltaker, Ingrid Skavern. Ei veldig fornøyd jente som også vommet ut selv. Lørdag og søndag ble det ikke skutt noe, men alle sammen fikk sett elg.

En sosial og hyggelig gjeng, artige historier og skrøner ble fortalt på kvelden. 6 fornøydde damer som dro fra Jugerud med minner for livet, som de selv sa.

Elgjakt hos Halberget jaktlag Gravberget

I Gravberget ble det felt en elgku på fredag og en kalv på lørdag. Begge ble felt av jaktlagsdeltakere denne gangen. Deltakerne ble så samlet for å slakte, transportere og flå elgen. Dette er viktig læring for deltakerne for å se hvordan man tar vare på viltet. Vi ser at dette gir bratt læringskurve for deltakerne i form av at de får delta på prosessen fra jakt til slakt. Lørdag morgen var det fryktelig regnvær, så da ble det innføring av sliping av kniver. Noe som også ble godt mottatt av deltakerne. På Jugerud overnatter og bespises deltakere og jaktlag på samme arena, mens det i Halberget ikke er mulighet for å huse alle på samme sted. Der legges det derfor årlig opp til en sosial lørdagskveld i koia med felles bespisning med elghakk og multekrem. Dette blir alltid godt mottatt både av deltakere og jaktlaget.

Det var hyggelige og motiverte deltakere som har gitt tilbakemelding om at de synes at det var fantastiske kurs med innhold over forventningene, en tilbakemelding som både NJFF Hedmark, jaktlagene og Statskog som grunneier setter stor pris på.

Vi skolerer årlig storviltjegere via disse introjaktene, og håper at noen kan hjelpe oss dersom det er behov for flere jegere på elgjaktlaget ved å tilby disse deltakerne gjestejegerplasser etter dette kurset. Ta gjerne kontakt hvis dette behovet melder seg.

Vi ønsker å rette en ekstra takk til Statskog som gir oss muligheten til å arrangere introjakter på sine områder, og til jaktlagene som bidrar med sin tid og kompetanse.

Viltforvaltning på tvers av grensen:

Ny lærdom fra GRENSEVILT prosjektet

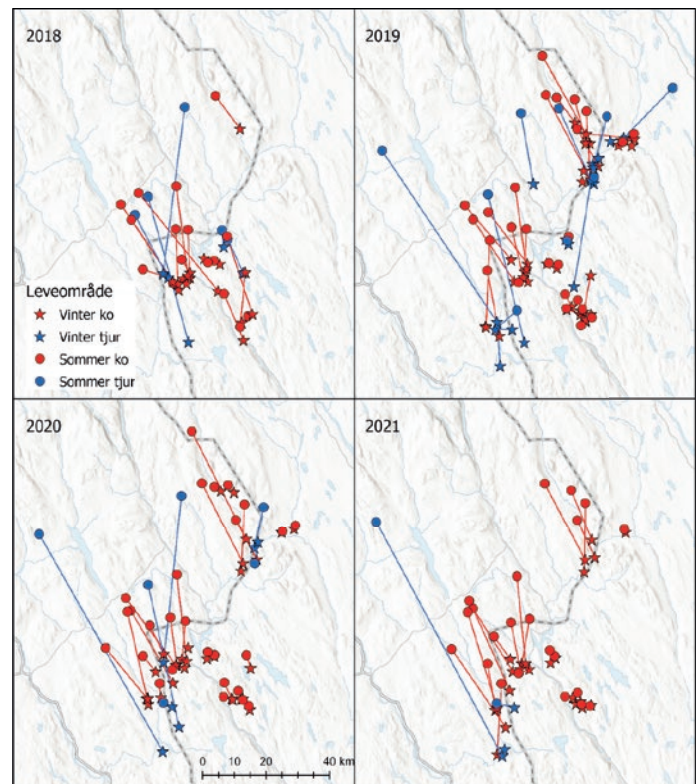
Prosjektet GRENSEVILT har som mål å bygge et solid grunnlag for en grenseoverskridende forvaltning av elg, ulv og jerv i Indre Skandinavia. Det er et samarbeid mellom Høgskolen i Innlandet og Sveriges landbruksuniversitet, med støtte fra Interreg Sverige-Norge. Den første prosjektperioden er ferdig rapportert, og vi står igjen med mye ny kunnskap samt et grenseoverskridende nettverk som åpner for mer samarbeid.

I prosjektet GRENSEVILT har vi samlet inn, sammenstilt og analysert data som er relevante for forvaltningen av vilt og skog i grenseland. Dessuten har vi samlet svenske og norske representanter fra næring, forvaltning og interesseorganisasjoner i en ressursgruppe, med blant annet NJFF Hedmark som en aktiv deltaker. Kommunikasjon stod sentralt både innad i prosjektet og til ulike målgrupper utenfor. Hva har vi lært?

Da ressursgruppen møttes for første gang, ble det fort klart at det gjensidig manglet kunnskap om hvordan elg og rovdyr forvaltes på den andre siden av grensen. I samarbeid med forvaltningen og ressursgruppens medlemmer har vi derfor utarbeidet en brosjyre med en parallell sammenstilling av svensk og norsk forvaltning. Viltforvaltningen har likhetstrekk, men det finnes også store ulikheter mellom de to landene. Strukturen vi

ser i dag er en følge av den historiske utviklingen. Det vises tydelig i den digitale tidslinjen over norsk og svensk viltforvaltning gjennom historien, et interaktivt verktøy som er tilgjengelig på GRENSEVILTs hjemmeside.

Vi har studert elgens vandring i nordre Finnskogen, der riksgrensen deler et stort barskogområde i to, og hvor snøen hoper seg opp i de nordlige områdene om vinteren, mens det er lite snø å finne lenger sør i studieområdet. Vi har merket elg med GPS og kartlagt deres forflytninger på tvers av riksgrensen, og vi har gjennomført elgmøktellinger for å beskrive elgens fordeling vinterstid og sommerstid. Mer enn halvparten av GPS-elgene brukte atskilte vinter- og sommerområder, og mange krysset riksgrensen og flere elgjaktområder i løpet av året (Figur 1). Tidspunktet for vandringene var sterkt påvirket av snøforholdene.

Figur 1. Sentrumspunkter for vinterområder (stjerne) og sommerområder (sirkel) hos 41 GPS-merkede elger fordelt på kyr (rød) og okser (blå) for respektive individ og år i perioden 2018–2021. Retningen illustreres som en rett linje dratt mellom sentrumspunktene.

Om vinteren samlet elgene seg i snøfattige områder, noe som førte til økt beitetrykk på ungskog av furu. En beitetakst gjennomført hver for seg med både norsk og svensk metodikk ga veldig mot-

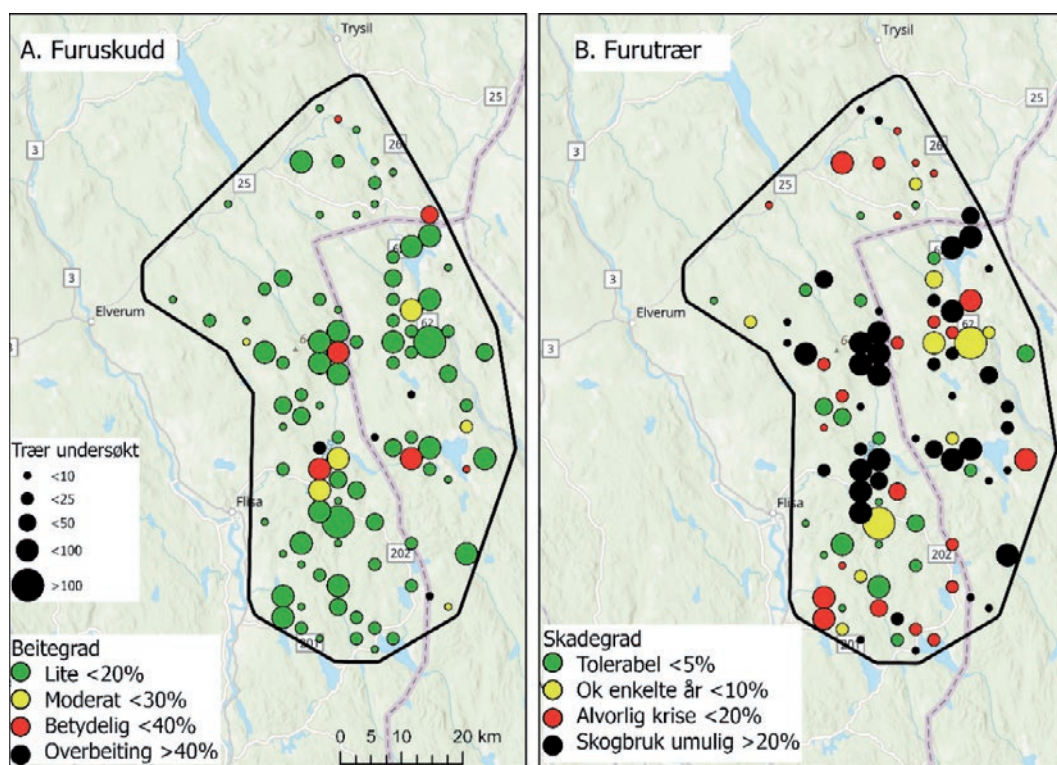
sigende resultater (Figur 2). Den norske metoden konkluderte med at beitetrykket, dvs. andel furuskudd som er beitet, var liten. Den svenske metoden tegnet et bilde av et skogbruk i alvorlig krise,

basert på andel furu som er skadd av hjortevilt. Dette gjør at den felles elgbestanden i regionen forvaltes med motsatte målsetninger på hver sin side av grensen.

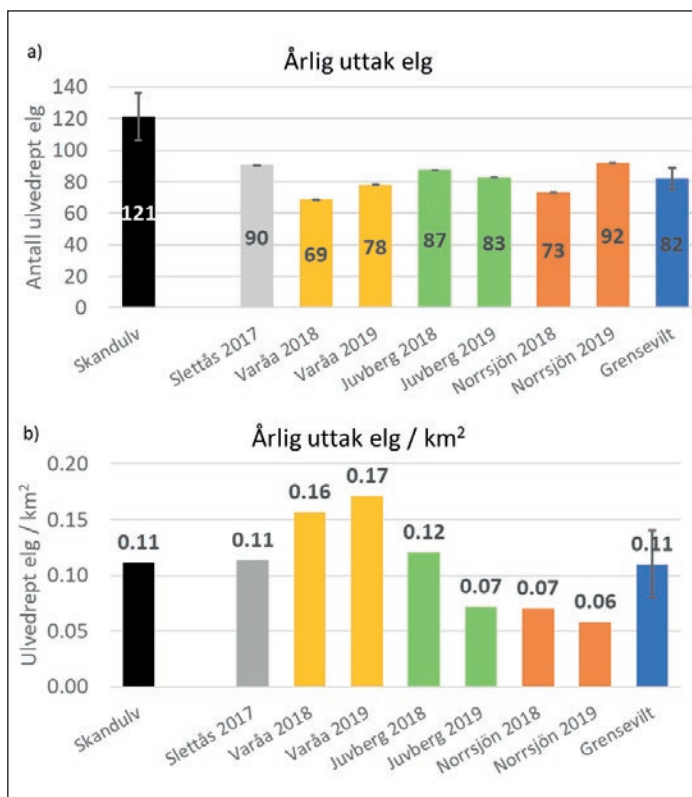
Vi studerte ulvens uttak av elg og fant at de enkelte ulveflokkene tok færre elger enn det som vi har funnet i tidligere studier (Figur 3a). Fordi ulverevirene er litt mindre og ligger tettere sammen, er likevel ulvens totale uttak i nordre Finnskogen sammenlignbart med de tidligere studiene (Figur 3b). Ulvene tok en litt større andel voksne dyr enn i de tidligere studier, noe som kan bremse elgens bestandsvekst litt mer enn hvis de bare hadde tatt kalver. Jaktuttaket i ulverevirene var i snitt 2,6 ganger større enn ulvenes årlige uttak av elg. Forekomst og tetthet av ulverevir hadde en negativ effekt på størrelsen og sammensetningen av jaktuttaket i de norske valdene og svenske älgjaktområdene, men jaktuttaket var også påvirket av andelen ungskog og tetthet av bjørn.

Jerven har kommet tilbake til barskogen og er i en ekspansjonsfase. Vi har studert jervens økologi ved å GPS-merke individer og overvåke slakterester fra jakten med viltkamera. Jervens leveområder var omtrent like store i disse skogområdene som beskrevet for jerv i fjellet. Derimot var maten annerledes: Jerven livnærte seg i all hovedsak av klauvvilt, som igjen var stort sett rester etter elgjakt (Figur 4). Vi fant også noen mindre byttedyr som jerven trolig hadde drept selv. Nyfødte elgkalver inngikk også i dietten og ble klassifisert som trolig tatt av jerv, men dette forekom sjeldent. Reproduksjonen var høy hos de merkede tispene. Det tyder på at jerven finner nok mat og at spredningen sørover i grenseskogene kommer til å fortsette.

Disse og flere forskningsresultater og aktiviteter til prosjektet GRENSEVILT er beskrevet mer i detalj i åtte rapporter, som er tilgjengelige på GRENSEVILTS hjemmeside <https://grensevilt.weebly.com/>. Dessuten finnes det animasjoner av dyrenes bevegelser på GRENSEVILTS Youtube-kanal (legg grensevilt inn i søkfeltet for å finne fram). På www.dyreposisjon.no kan man få tilgang til vandringene til de GPS-merkede elgene. GRENSEVILT har også en Facebookside.

Figur 2. Beitegraden på furuskudd i de takserte områdene, farget etter den norske trafikklys-modellen (A), og skadegraden hos unge furutrær i de samme områdene, farget etter den svenske trafikklysmodellen (B). Størrelsen på sirkelene samsvarer med antall trær som ble undersøkt per område. Jo større sirkelen er, desto sikrere er beregningen. Studieområdet på over 3500 km² ligger i nordre Finnskogen på tvers av riksgrensen (lilla, stiplede linje), og dekker deler av Trysil, Elverum, Våler og Åsnes kommuner, samt Torsby kommune på svensk side. Beitetaksten ble gjennomført i mai og juni 2021.

Figur 3. Det beregnede årlige uttaket av elg som antall (a) og tetthet (b) per ulverevir for de sju studiene i GRENSEVILT (fargede stolper) og gjennomsnittet for tidligere studier gjennomført av SKANDULV (n=24) i perioden 1999–2017 (svart stolpe).

Høgskolen i Innlandet, Fakultet for anvendt økologi, landbruksfag og bioteknologi, Campus Evenstad: Barbara Zimmermann, Ane Eriksen, Karen Marie Mathisen og Petter Wabakken.

Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen for økologi, Grimsö Forskningsstation: Camilla Wikenros, Malin Aronsson, Jens Persson og Håkan Sand

Minner om: Mink og skarvprosjektet (EcoToxInn)!

Dette prosjektet har vi i samarbeid med Høgskolen i Innlandet, Evenstad (Marianne Lian). Formålet er å måle miljøgifter i villmink og storskarv i vassdragene Glomma og Gudbrandsdalslågen. Har du fanget eller skutt dyr i disse områdene – lever det til oss, og det utbetales 500,- pr. dyr. Les mer om prosjektet på vår hjemmeside, eller ta kontakt med oss hvis du har spørsmål.

På bildet ser du Marius Hassve med en mink fangstet og levert inn av Jan Ove Fuglebrenden, fanget ved Glomma.

Foto: Mari Tangen Evensen

Bli med å meld inn gaupe-observasjoner!

Tekst: Mari Tangen Evensen

Foto: Adrian Lien Larsson

Gauperegistreringen er godt i gang. Sesongen startet opp 1. oktober, og går ut februar. NJFF Hedmark med sitt mannskap er sterkt delaktige i dette arbeidet. Mange av våre dyktige sporere er ute og leter etter spor av familiegrupper av gaupe gjennom vinteren.

Mannskapet vårt har i oppdrag å søke etter familiegrupper av gaupe på snø og dokumentere leteinnsats med sporlogger, samt melde inn eventuelle funn til Skandobs og/eller SNO. Men vi oppfordrer også alle andre jegere, fiskere og naturbrukere som ferdes ute til å melde inn observasjon av familiegrupper av gaupe. Er du usikker på om det er en eller flere gauper, så kan dere ta kontakt med mannskapet vårt, så kan de sjekke ut observasjonen nærmere. Det er viktig at eventuelle observasjoner meldes i fra om med en gang, slik at SNO rekker å sjekke observasjonen før det kommer mer snø eller at det smelter bort. Viltkamerabilder kan også brukes

i denne sammenheng. Meld ifra til SNO eller i Skandobs om du har flere gauper på kamera.

Kort oppsummert – hva gjør du om du finner spor etter flere gauper eller får viltkamerabilde? Du kan enten legge observasjonen inn på appen Skandobs eller ringe SNO (du finner liste over SNO-kontakter på Miljødirektoratet sine sider). Vi har mannskap i de fleste kommuner i vår region, og ei liste over mannskapet finnes på vår hjemmeside. Noen steder har vi ikke mannskap, så hvis noen ønsker å ta på seg denne jobben der, så ta kontakt med oss.

Bestandsmålet i Hedmark er 10 familiegrupper (i gjennomsnitt over 3 år). Slik er tallene ifølge siste rapporten fra Rovdata: 2020: 8, 2021: 8,5, 2022: 10,5. Dermed er gjennomsnittet på 9 familiegrupper i Hedmark (at tallene ikke er hele skyldes at noen familiegrupper går over grensen til andre regioner, eller deles med Sverige). Vi nærmer oss bestandsmålet over 3 år – ja, faktisk var vi over på fjoråret. Håper vi klarer å få med oss det som er av familiegrupper denne sesongen, og at vi nærmer oss jakt igjen!!

Finn og vinn!

Ved funn av familiegruppe av gaupe, kan du motta en premie fra NJFF Hedmark. De som legger inn observasjoner og oppfyller kravene (legger inn i Skandobs med NJFF-tilhørighet og verifiseres av SNO), er med i trekningen av en fin premie. I år, en jaktdress – Bergans Hogna. Alle kan delta, også de som ikke er direkte involvert i arbeidet.

Registrering av gaupe er en viktig jobb – det bidrar med viktig informasjon og evt. endringer om gaupebestanden. Alle bekreftede observasjoner av familiegrupper inngår i oversikten over gaupebestanden i Norge og Skandinavia. For at oversikten over bestanden skal bli så riktig som mulig, er vi avhengige av at det blir meldt ifra om observasjoner som blir gjort. Vi håper på en vinter med gode snøforhold!

Tidsskrift for NJ&FF 1922–23

Tekst: Ole Mattis Lien

For et par-tre år siden kom det ei dame innom kontoret vårt med en eske bøker. Hun hadde ryddet opp i dødsboet etter sin far og kommet over årganger av «Tidsskrift for NJ&FF».

Tykke bøker på 350–400 sider som var en blanding av datidens «Jakt og Fiske», og diverse årsrapporter fra hele landet. Faren til dama hadde vært aktiv i NJFF i mange år. Årbøkene er fra tidlig på 1900 tallet og utover. I tillegg var det også mange andre interessante bøker om jakt og fiske, bl.a. av storjegeren Barth.

Ved å bla litt i disse bøkene er det artig å se at det er mange av tingene som de jobbet med den gang som også er aktuelle i dag. Som lite skogsfugl og rype, om det er predasjon eller sykdom som er årsak. Lite vilt beskrives gjerne som «uaar».

Om «høstjagten» i 1922 skrives det «Søndenfor Dovrefjellhar jagtsesonen i det store og hele vært ydelig slet. Baade i Nordre Østerdalen og Gudbrandsdalen har git et yderst dårlig jagtutbytte i det hele taget om det end findes flekker med bedre resultat. Saaledes beretter en jæger om forholdsvis bra jagt på Kvikne, 160 fugler paa 14 dage paa 3 mand. Enkelte tærrenger omkring Tønsettragterne og omkring

Sølenstjøen skal også ha git forholdsvis respektabel rypejagt».

I årsmeldingen til «Stange Jæger og Fiskerforening» underskrevet av formann Johan Lund ble det under årsmøtet avholdt på Tingvold 30. desember 1922 bestemt at kontingenten ble satt ned fra fem til to kroner! Det heter også: «Av foreningens midler er for aaret 1922 anvendt til jagtoppsyn for almenningen uker før den lovlige tid for spiljagten. Desuten indkjøptes 20000 ørretynge for slipning i en del av almenningens vand og endelig er der efter beslutning fra forrige generalforsamling utbetalt ekstrapræmie for ræv, hønsehøk og spurvhøk fældt i somremaaenderne. Det besluttedes at den ovenfor nævnte ekstrapræmie for ræv og høk herefter kun utbetales til medlemmer av foreningen, men til gjengjæld vil præmien bli utbetalt også for dunklædte unger av høk, saafremt mindst en av forældrene medbringes. Det er i 1922 utbetalt av lensmanden skudpræmie for 7 maar, 47 ræv, 15 hønsehøk, 66 spurvhøk og 1 lom».

Østerdalens Jagt- og Fiskeriforening skriver i et styremøte 18. oktober 1922 et tilsvar til et rundskriv fra Norges Jeger og Fiskeriforening som omhandlet bestand av småvilt og elg i distriktene. «Vildtbestanden høsten 1922 inden vor forenings distrikt vil framgå av følgende rapporter fra styremedlemmene fra de forskjellige bygder:» Rendalen melder om dårlig med ryper og meget dårlig med skogsfugl. Det meldes om ukjent harebestand, men adskillig på enkelte steder. Elg meldes om adskillig fremgang. I Stor

Elvdal meldes det om noenlunde god bestand av ryper, meget dårlig med skogsfugl og bra med hare. Her meldes det også om bra framgang av elg. I Åmot var nok 1922 et meget dårlig år for småviltet. Det meldes om «yderst» dårlig med både ryper, skogsfugl og hare, mens det også her meldes om bra framgang for elgen. I det lengst sørlige delen av Østerdalens Jagdt og Fiskeriforenings område Elverum rapporteres det om meget bra ryper, ujevnt til delvis bra med skogsfugl og liten bestand av hare. Også her meldes det om forholdsvis bra med elg.

Norges jeger og Fiskeriforbund har nok i anledning dårlige bestander av småvilt spurt foreningene om tiltak. Styret i «Østerdal Jagdt og Fiskeriforening» har i den anledning svart: «Som uttalelse i anledning av den ærede forenings forespørsel, hvilke midlertidig foranstaltninger

man anser paakrævet for viltets fremgang og bevarelse, har foreningens styre delt sig. Flertallet: R. Horst, Halvor Landeth og Torgrim Sollid foreslaar: På grund av de ekstraordinære forhold anbefales som midlertidig foranstaltning en sammenhengende jakttid på smaavildt fra 5. september til og med 30. november. Utenom denne tid er al jagdt og fangst av smaavildt forbudt. Mindretallet: Gunnar Helgesen og S. S. Akre kan ikke slutte seg til flertallets forslag. Med den yderst reducirte bestand av saavel rype som skogsfugl og hare vil den eneste effektive foranstaltning til bevarelse og ophjælp av bestanden være en totalfredning av smaavildet. Gunnar Helgesen foreslaar i den anledning 2 aars fredning. S.S. Akre mener at et aars fredning vil være tilstrækkelig». Protokollen er underskrevet av Gunnar Helgesen, formann.

NJFF Hedmark har passert 11 000 medlemmer!

1. september passerte vi i NJFF Hedmark en milepæl. For første gang var vi over 11 000 NJFF medlemmer i fylket!

Tekst: Ole Mattis Lien.

Dette ble feiret med marsipankake på NJFF Hedmarks styremøtet i oktober. Medlemsavregningen 1. oktober viste 11116 medlemmer, 525 flere enn samme dato i fjor. En økning på 5% siste året. Dette

er andre året på rad med god medlemstilgang. I året 2021 steg medlemstallet med nesten 10%. I mange år hadde vi et mål om å komme over 10 000 NJFF medlemmer i fylket, dette har vi nå passert med over 1000 medlemmer. Meget gledelig. Like gledelig er det at det er rekrutteringsgruppene barn og ungdom og kvinner som øker mest. I medlemskategorien kvinner er økningen på 221 medlemmer (12,8%) i forhold til samme dato i 2021. Her hadde vi hele 1949 medlemmer, og bare

NJFF Akershus er større med 50 flere medlemmer. Når det gjelder medlemmer under 26 år er økningen noe mindre med 30 flere enn sist år, men her er vi den regionen med flest ungdommer med 1776 medlemmer. Sør-Trøndelag er nest størst med 1558 medlemmer.

Medlemmer skapes lokalt, og det må foregå mye godt arbeid og aktiviteter i lokalforeningene med de tallene vi ser i dag. Dette er et felles løft og vi kan alle gratulere hverandre med resultatet!

Rekruttering er viktig!

Tillitsvalgskonferanse 2023

Tekst og foto: Ole Mattis Lien

11.–12. februar 2023 arrangeres tillitsvalgtkonferansen for NJFF Hedmark, NJFF Akershus, NJFF Oslo, NJFF Østfold og NJFF Oppland.

Det er NJFF Hedmark som er arrangør denne gangen og konferansen holdes på Thon Hotel Elgstua i Elverum. Denne konferansen har gått i mange år og arrangeres på omgang mellom regionene. Konferansen er åpen for alle lokalagene i regionene, og lokallagene kan melde på det antall tillitsvalgte de vil.

Programmet til konferansen i februar er ennå ikke helt ferdig spikret, men det vil bli mange gode

foredragsholdere og interessante temaer for alle tillitsvalgte. Vi får besøk av både generalsekretær Eldar Berli og forbundsstyreleder Knut Arne Gjems som tar for seg aktuelle temaer fra NJFF organisasjonen og fra forbundsstyret. Vi har et fyrverkeri av en foredragsholder fra Sverige; P-A Åhlén som vil prate om villsvin og andre invasive arter. Fra vårt eget styre har vi Torstein Storaas (HINN) og Jo Inge Breisjøberget (fagsjef i Statskog) som vil foredra om vilt og viltforvaltning. Barbara Zimmermann (HINN) vil snakke om resultatene fra Grenseviltprosjektene.

Fiske og fiskeforvaltning blir godt ivarettatt gjennom vår egen Marius Hassve som kan fortelle om interessante innlandsfiskeprosjekter, som bl.a. kartlegging av Mjøsørretens vandring helt opp i de minste bekker på Hedemarken, og dens utfordringer på veien. Prosjektet er

også et eksempel på godt samarbeid mellom offentlig forvaltning, regionlag og lokalforening. Tore L Rydgren som er medlem av forbundets sportsfiskerutvalg vil gi oss et innblikk i forvaltningen av Renaelva, som sannsynligvis er Norges beste ørretelv.

Tap av natur på grunn av menneskelige inngrep vil også få en god bolk på samlinga. Både Torgeir Wittersø Skancke (journalist i jakt og Fiske) og Morten Aas (Forum for natur og friluftsliv i Innlandet) vil foredra over temaet. Politisk rådgiver i NJFF Line Lillebø Osfoss vil avslutte denne sekvensen med NJFFs politisk arbeid og kommunikasjon mot kommunevalget i 2023.

Rekrutteringsarbeidet mot barn, ungdom og kvinner er en prioritert oppgave i NJFFs arbeidsprogram. Mari Tangen Evensen og Marius

Forbundsstyreleder Knut Arne Gjems deltar på tillitsvalgtkonferansen både med foredrag og som toastmaster under festmiddagen.

Hassve, begge jakt- og fiskekonsulenter i NJFF Hedmark vil fortelle hvordan dette arbeidet legges opp i NJFF Hedmark.

Sett av datoene 11.–12. februar 2023, og hør med lederen i foreningen om å få være med på konferansen for dere som har et verv i en lokalforening. Vi sees på Elgstua!

Nye vedtekter for lokalforeningene i Hedmark

Tekst: Svein Arve Pedersen
Foto: Ole Mattis Lien

På Norges Jeger- og fiskerforbunds landsmøte høsten 2021 ble det vedtatt ny norm for alle ledd i organisasjonen, også i lokalforeninger i Norge.

Det innebar at alle foreningene måtte revidere sine vedtekter etter den nye normen. Den vedtatte vedtektnormen ga noen muligheter for lokale tilpasninger. Kravet er at alle foreningene er åpne foreninger. Frist for lokallagene til å vedta nye vedtekter ble bestemt til årsmøtene for 2022, altså vinteren/våren 2023.

NJFF Hedmark hadde i alt 55 lokallag. Styret i NJFF Hedmark vedtok å tilby foreningene bistand til å skrive nye vedtekter etter den nye normen, da vi så dette som den sikreste måten å holde fristen for reviderte vedtekter besluttet av landsmøtet.

Undertegnede som organisasjonsinstruktør tok jobben med å tilby bistand til å skrive nye vedtekter for alle foreningene. Dette ble vel mottatt og arbeidet startet tidlig i 2022. Dette viste seg å bli en møysommelig jobb da jeg måtte ta utgangspunkt i ny vedtektnorm og foreningenes gjeldende vedtekter. Mye som sto i gjeldende vedtekter fikk ikke plass i den nye normen da vedtektene i stort omfang beskrev den daglige driften av foreningene. Altså for detaljert etter ny norm. Har derfor anbefalt foreningene til å ha et dokument bak vedtektene kalt «styringsdokument» som har med den daglige driften å gjøre. Har også bistått mange foreninger med et slik dokument. Styringsdokumentet er ment som et levende dokument for styret som beskriver utvalgsstruktur, instruks, statuetter m.m.

Status pr. skrivende stund er følgende: 33 foreninger har vedtatt nye vedtekter og 32 av disse er godkjent av NJFF, Trysils 9 foreninger organisert under Trysil Fellesforening har mottatt vedtektforslag og disse blir behandlet på

Svein Arve i prat med Hof Østre JFF.

årsmøte i 2023, 1 forening har vedtatt nye vedtekter på sitt årsmøte og enda ikke sendt NJFF, 3 foreninger vedtok på årsmøte i 2022 å endelig vedta nye vedtekter i 2023, 4 foreninger har ikke behandlet vedtektforslaget enda og det jobbes fortsatt med 4 foreninger som er en kombinasjon av jakt- og fiskeforening og grunneierlag.

I prosessen er 2 foreninger nedlagt, 2 revitalisert og det arbeides med nedleggelse av ytterligere en forening.

Konklusjonen er at vi i Hedmark ligger bra an i forhold til vedtatt frist. Oppfordrer de foreninger som ikke har vedtatt vedtektforslaget om i ha fokus på dette mot årsmøtet i 2023, slik at NJFF Hedmark kommer å mål i forhold til frist.

Vang i 100 (1000)

Tekst og foto: Ole Mattis Lien

Vang Jeger og Fiskerforening fyller 100 år i år. I jubileumsåret har også den driftige foreningen passert 1000 medlemmer.

Dette gjør foreningen til den desidert største JFF foreningen i Hedmark, og den første som har passert 1000 medlemmer. I skrivende stund er det 1011 medlemmer i Vang JFF.

Foreningens arbeid blir lagt merke til også utenom Hedmarks grenser. På landsmøtet i Norges Jeger- og Fiskerforbund i 2021 ble Vang JFF tildelt foreningsprisen, med 50 000 kroner i tillegg til æren. Dette er noe vi er stolte av og tar med oss i feiringen av en sprek 100-åring, sier leder i Vang JFF Hallgeir Henriksen. Premien på 50 000 vil bli styrt til-

bake til medlemmene gjennom en jubileumsmarkering, sier han.

Den 22. april 1922 ble det ved Høyvang protokollert enstemmig vedtak om å etablere Vang Jakt og Fiskeforening. «Derefter» ble de første lover (vedtekter) satt i system.

Her står blant annet skrevet i §3. «Enhver mann og kvinne i Vang over 16 år kan bli medlem av foreningen». Altså kan vi også feire 100-årsjubileum med kvinnesatsing, det synes jeg er flott, sier Henriksen. Mye som ble etablert inne frivillighet på den tiden var for «gutteklubben grei». Det startet opp med 32 medlemmer og en årlig medlemskontingent på hele kr 5,-. Medlemsveksten må sies å ha vært god siden den gang!

I likhet med de andre foreningene på Hedemarken har og er mye av arbeidet tuftet på et samarbeid med de store Almenningene. For Vang JFF sin del der det er drevet jakt og fiske, oppsyn og forvaltning

i et samarbeid med Vang Almenning gjennom alle disse 100 årene som har gått siden stiftelsen.

Foreningen har ikke ligget på latsiden i jubileumsåret. Aktivitetsnivået er høyere enn noen gang innen alle fagområder. De lange tradisjonene vi har hatt med Jakt og Fiskeskoler og jakttskytterskoler er brukt som et eksempel for mange foreninger i Norge forteller lederen. Fiskekultivering og fiskeforvaltning har blitt satset på gjennom store prosjekter i Flagstadelva og Brummundsjøen.

I jubileumsåret har foreningen arrangert et dobbeltstevne i leirduesti og elgskyting over ei helg. En vellykket øvelse, og nyttige erfaringer når foreningen skal arrangere NM i leirduesti i 2023. Til dette stevnet er det forventet 7-800 deltagere. Gåsbu jakttskytebane er opprustet for 12 millioner kroner siden 2010 og er gjeldfrie. Vi har «peeng» på bok, og da er det enkelt for styret å si ja når noen har fors-

Leder i Vang JFF Hallgeir Henriksen.

lag om oppgradering og aktiviteter sier leder Hallgeir Henriksen.

NJFF-Hedmark gratulerer med 100 år og over 1000 medlemmer.

Trofébedømming

Tekst: Lars Fallbakken

Nytt om trofébedømming – hva vil det bety?

Fra august i år har det blitt noen endringer i trofébedømming på noen arter. Den største endringen er på rådyr, der vi nå skal følge CIC's metode. Dette for å kunne sammenligne våre rådyrgevir med resten av Europa (unntatt Sverige). Det er mindre endringer for elg og villrein. Hjorten bedømmes som før.

Rådyr

Tidligere har vi benyttet totalvekt av gevir og kraniet. Nettovekt har blitt multiplisert med 0,25. Nå brukes både vekt og volum. Vekten (netto) multipliseres med 0,1. For å finne volumet, senkes geviret (kun gevir – ikke kraniet) ned i et vannbad, mens det henger i vekta. Torrvekt minus våtvekt gir volum. Volum multipliseres med 0,3. Den nye metoden gir som regel noe mindre poeng enn den gamle. De fleste bukkene får 10-12 poeng mindre enn ved «gammel metode». Det finnes også eksempler på over 20 poengs forskjell.

Hva er grunnen til dette? Vår gamle metode har nok vært litt for snill, samtidig som at norske bukker kanskje har kraftigere kranier enn bukker fra lengre sør i Europa.

Tidligere var det en regel om når geviret veide 320 gram, så ville det holde til en bronsemedalje. Nå bør nok vekten være 350 gram eller mer for å holde medalje.

Frdrag for usymmetri (pkt 4g – frdrag) har ikke vært brukt tidligere, men kan nå brukes. Her kan det trekkes inntil 5 poeng, for ulikt antall tagger på stengene, eller om stengene har betydelig lengdeforskjell eller form. Det kan også trekkes poeng dersom taggene sitter usymmetrisk plassert.

Ofte blir punkt 4f som definerer tillegg for regelmessighet og skjønnhet, og 4g frdrag sett i sammenheng, slik at i stedet for å gi mye straffepoeng, så gis heller færre plusspoeng for skjønnhet. Et gevir skal ikke straffes for samme feil to ganger.

Foto: Marit Tingengen-Evensen

Elg

Det nye når det gjelder måling av elgtrofè er punkt 7 – frdrag. Kan gis inntil 3 poeng frdrag for særlig usymmetri i geviret, eller om geviret har tagger som er feil plassert. Eksempelvis tagger på undersiden av geviret. Få gevir vil få frdrag.

Villrein

Endringen på rein er på pkt D1 og D2, antall tagger på stenger og fjøl. Tidligere ble hver tagg belønnet med 2,5 poeng. Nå gis det 1 poeng pr tagg. Dette har da selvsagt størst betydning for gevir med mange tagger. Eksempel: Et gevir med 35 tagger

får nå 35 poeng, mens det før ville fått 87,5. Det utgjør differansen mellom medaljevalørene.

Trofeer som kan bedømmes

Opprinnelig har det vært mulig å få bedømt geviret av elg, hjort, villrein og rådyr. Dette ble i 2012 utvidet til også å gjelde gevir av dåhjort, samt tenner av villsvin i tillegg til kranie av rødrev, grevling, mårhund, bever, gaupe, jerv, ulv og bjørn.

Fiskearter i Hedmark

Et flott eksemplar av en brasme fanget på isen på Sørsåssjøen i Våler.

Tekst: Fiskeutvalget NJFF Hedmark.
Foto: Marius Hassve

De siste to årene har vi presentert en ny fiskeart i hvert nummer av vårt medlemsblad. Dette er siste nummer med fiskeartskonseptet, og vi vil derfor nevne alle artene i Hedmark. Mon tro om vi klarer alle.

Harr, stam, ørret, gjedde, sik, abbor og røye er artene vi har beskrevet inngående. Foruten stam tør vi påstå at vi har dekt de mest populære sportsfiskeartene i Hedmark. Hedmark har derimot mer å by på. Mort og brasme er eksempler på arter som er kjempepopulære sørover i Europa. De danner ofte tette bestander og sannsynlighet for fangst er stor. Er du på restaurant østover i Europa kan du faktisk risikere at tørket mort er dyrere enn drikkevaren du bestiller! Her på berget har knapt noen smakt den. I gamle dager derimot gikk folk mann av huse også her hjemme for

å fange mort og andre karpfisker på gytevandring. Vi glemmer fort.

I Mjøsa alene finnes svimlende 20 fiskearter (Qvenild, 2010). Det er omtrent halvparten av ferskvannsfiskeartene som finnes i Norge. Med unntak av stam og røye finnes alle de vi har nevnt til nå. I tillegg finner vi elvenioy, gullbust, hork, karuss, krøkle, lagesild, lake, laue, nipigget stingsild, steinsmett, vederbuk, ørekyt og hornulke. Lagesildfiske i Mjøsa er viden kjent, og var muligens det største av fiske her i Innlandet, dog i Oppland. Vi lar det derfor bli med det. Hornulka i Mjøsa ble for øvrig ikke oppdaget før for noen tiår siden.

Av de naturlige artene vi til nå ikke har nevnt finnes elvenioye. Ja og så laks da så klart. Eller så klart og så klart, historisk var den trolig kun i en liten håndfull vassdrag, blant annet Femund/Trysilvassdraget. Muligheten for at det finnes laks etter rognplantingen i Trysil er vel nå svinnende liten. Kanskje om 10 år? Historisk var nok for øvrig også ål en art å regne med.

I noen ytterst få bekker og tjern i Hedmark finner vi den introduserte arten bekkerøye. Den første utsettingen i Hedmark var trolig i Lomnessjøen i 1886 (Hesthagen & Kleiven, 2013). I dag finner vi den først og fremst i mindre sideelver der forholdene er mer marginale

enn i hovedelva, og konkurransen fra ørret er mindre. Det er en sprek og glupsk rakker som lar seg friste av det meste den får servert. En annen introdusert laksefisk som tidligere var å finne rundt om i Hedmark var regnbueørret. Det er usikkert hvorvidt den fortsatt forekommer, om så er det ytterst få lokaliteter. Suter er også en introdusert art som er dokumentert sør i regionen. Denne er derimot først registrert nå i de senere årene. Fremmede arter er ansett som en av de viktigste årsakene til tap av biologisk mangfold, så om du skulle komme over en gi beskjed! Beskjed må du gjerne også gi om vi har glemt noen av våre naturlige fiskearter.

Det er som kjent ingen som vet hvor haren hopper. Foruten dunkereiere da så klart! Det samme kan sies om utviklingen av våre fiskebestander, ingen kan med sikkerhet si hvordan den vil bli. Med god forvaltning kan vi derimot legge gode føringer. Om vi kan hindre ytterligere inngrep og spredning av fremmede arter kan det faktisk bli flere naturlige arter ut ifra arter som allerede forekommer i Hedmark i dag. Sik og røye forekommer nemlig stedvis med flere morfologiske varianter som på sikt kanskje utvikler seg til ulike arter. Selv om vi ikke vil oppleve det i vår tid får vi sørge for å legge premisene for at våre etterkommere får!

Stange JFF og Stange Almenning har restaurert fire bekker i Lysjøen

Omfattende fysiske tiltak er nå gjennomført i innløpsbakkene til Lysjøen og utløpselva, med håp om å få tilbake en god ørretbestand.

Lysjøen er en flott, middels stor innsjø, som ligger øst for sørenden av Mjøsa, på grensen mellom Stange og Eidsvoll kommuner. Både

denne sommeren og forrige sommer var gravemaskiner og mannskap i full sving med å rette opp i tidligere tiders vassdragsinngrep.

Gamle påvirkninger i gytebakkene

I den ene bekken var oppvandringssmuligheten blokkert av store stein da en gammel ferdsselsåre ble anlagt for anslagsvis et par hundre år siden. I tillegg var bekken noe påvirket av en skogsbilvei. I en annen bekk

var gyteforholdene og oppvandringsmulighetene krevende pga. et rør/kulvert ned mot innsjøen, og påvirkninger fra skogsbilvei. Den tredje gytebekken inn i sjøen var en kanal som ble gravd ut da avrenningen fra Granerudsjøen ble flyttet fra Ottsjøen til Lysjøen på slutten av 1700-tallet. I samme tidsperiode ble det bygd en demning med 3,5 meters høyde i utløpet av sjøen. Det sperret for all oppvandring av fisk fra Lysjøåa til Lysjøen.

Tekst: Helge B. Pedersen (HUVO),
Sigbjørn Stensrud (SJFF),
Jørgen Nermo (RASA).
Foto: Helge B. Pedersen

Fiskebestandene

Fra tidligere av er det kjent at Granerudsjøen hadde få ørreter, men en god bestand av abbor. Dels med godt innslag av halvkilos til kilos store fisk. Mens Lysjøen i tidligere tider har hatt en god ørretbestand, som har gått sterkt tilbake. På 1940-50-tallet ble det satt ut gjedde, sik og mort i Lysjøen/Granerudsjøen. Det hevdes at «siken» som ble satt ut «for en vesentlig del» var mort. Nyere prøvofisker foretatt av Stange

En demning fra 1790-tallet hindret all fisk i å vandre opp i Lysjøen.

JFF og gjennom sportsfisket, bekrefter at det fortsatt finnes abbor, ørret, gjedde og mort i innsjøene, men verken sik eller ørekyt er påvist med sikkerhet. Alle bekkene ble grundig kartlagt ved hjelp av elektrisk fiskeapparat i 2018 og 2021. Det ble da påvist svært få ørreter, og kun i én av innløpsbekkene. Men utløpsåa hadde fortsatt en god ørretbestand.

Ønsker om utbedringer

Allerede på midten av 2000-tallet var det konkrete planer om habitatjusterende tiltak. Av ulike grunner stoppet det opp. Da arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner (2016-2021) startet opp, ble planene igjen initiert fra Stange JFF og Stange Almanning. Ytterligere problemkartlegging og tiltaksplaner ble tatt inn i regionalt tiltaksprogram. Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma ble med som partner fordi dagens tilstand i vassdraget ble vurdert av Statsforvalteren til å være i «moderat» økologisk tilstandsklasse, noe som etter vannforskriftens krav ikke er godt nok.

Forberedende planer og ansvarsforhold

Sammen ble det bestilt en utredning av damsikkerheten og forslag til restaureringsplaner. Ulike løsningsforslag ble drøftet lokalt og med berørte myndigheter. Konklusjonen ble at Stange JFF påtok seg ansvaret for habitatjusterende tiltak i de tre innløpsbekkene, mens Stange Almanning påtok seg å være ansvarlig for det største prosjektet, som var å etablere et helt nytt fiskeomløp forbi demningen. Lokalt ønsket man å opprettholde

demningen med skogsbilveien over, og innsjøens størrelse.

Nabovarsler ble innhentet, og alle var positive til tiltaket. Det ble søkt om tillatelser fra både kommune, fylkeskommune og NVE. Statsforvalteren ga også uttalelse. Videre ble det søkt om tilskuddsmidler fra flere kilder. Dette var omstendelige prosesser som tok et par år. Men tillatelser ble omsider gitt og tilskudd mottatt, slik at prosjektene kunne realiseres.

Både opprettende og avbøtende tiltak

I innløpsbekkene ble det skiftet ut rør/kulvert under driftsvei, etablert bedre djupål, etablert kulper og det ble lagt ut stein og steingrupper som skjul og strømstyrere. Videre ble store stein flyttet på, for å gjenskape oppvandringsmuligheter for gytefisk. Det ble også lagt ut gytegrus på egnede steder, og i den gamle kanalen ble gytegroper gravd, hvoretter gytegrus senere ble lagt ut. Arbeidet ble dels utført med liten beltegående gravemaskin, og dels manuelt. En beltetrillebår var godt egnet til å frakte gytegrusen skånsomt ut til bekkene. Målet var å få bekkene så naturlige som mulig.

I utløpsåa ble det gravd opp et helt nytt bekkeløp, slik at demningen og vannspeilet ble opprettholdt, men slik at ørreten som står i åa selv skal kunne vandre opp i Lysjøen. Det var et omfattende prosjekt, selv om den nye bekk bare er om lag 50 meter lang. Kulvert måtte spesialbestilles, forholdsvis store mengder jord og stein måtte fjernes

Ny spesialbestilt kulvert under skogsbilveien monteres, med «naturlig» bekkbunn.

Kanalen mellom Granerudsjøen og Lysjøen gjøres om, for å ligne på en naturlig bekk

og sorteres. Stein ble tilbakeført for å plastre bunn og vegger i det nye bekkeløpet, og som terskler og skjul for fisk. Det var viktig å ikke har for høy energitetthet i vannet, fordi yngel/småfisk skal vandre opp, ikke gytefisk. Det ble også etablert noen potensielle gytegroper. Videre utover skal kantsonen beplantes og gytegrus legges ut neste sommer.

Finansieringen

Prosjektene er finansiert med tilskuddsmidler fra Miljødirektoratet, Vannregionmyndigheten (Viken fylkeskommune), Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma, NJFF og både egne midler og stor arbeidsinnsats fra Stange Almanning og Stange JFF. Prosjektet i utløpsåa kostet ca. 500.000,- og for de tre innløpsbekkene kostet det under 80.000,- kr., men med stor dugnad/egeninnsats i tillegg.

Forventninger og videre oppfølging

Fordi gjedde dessverre ble satt ut i sjøen, vil det påvirke forventet effekt mye. Hvor stor påvirkningen reelt sett blir, må en bare avvente å se an. Gjeddabestanden i Lysjøen er ikke stor. Stange JFF tar aktivt ut gjedder. Med god ørretrekruttering fra alle tre innløpsbekkene og oppvandring fra utløpsåa, er håpet at en viss mengde ørreter vil overleve og vokse seg store i Lysjøen.

Uansett er nå de fysiske forringelsene og barrierene fjernet, dvs. nærmere naturtilstanden. Kontrollfiske i bekkene vil bli foretatt i 2023. Dersom ørretbestanden ikke tar seg opp over tid, vil det bli vurdert om det er ønskelig å søke om rotenonbehandling for å bli kvitt gjedda og morten.

Fiskeforvaltningsprosjekter 2022

Tekst: Marius Hassve

Foto: Mari Tangen Evensen
& Dagfinn Løvås.

De siste rapporteringene fra en hektisk oppdrags sesong er i skrivende stund straks ferdigstilte. Så hvordan står det egentlig til?

Fragmentering, kanalisering og erosjonssikring for å nevne noen: De menneskelige inngrepene er mange. Men hvordan påvirker de fiskebestandene våre? Sammen med Løiten JFF har vi i år kartlagt menneskelige påvirkninger i to gyteelver for Mjøsørret. I den sterkt påvirkede Stabekken ble det fanget flere gytefisk under årets registrering, den største på 60cm. Den ble fanget kun noen meter nedstrøms riksvei 25, og har vandret gjennom kulverter og øvrige modifiserte områder. Her finner man også ensomrige til tresomrige ørret, et tydelig bevis på at gytingen er vellykket. Oppstrøms riksveien er historien en annen. Her er bekken lukket i om lag 100 meter, og ovenfor denne har vi knapt

Vellykket passering av demning ved høy vannstand.

fanget ørret over de to sesongene prosjektet har vært gjennomført. I en annen elv, Fura, har forholdene for fisk bedret seg betraktelig de siste tiårene. Flere demninger er revet, dog finnes fortsatt tre av dem på strekket fra samløpet med Svartelva til Furasaga. Kartleggingen vår tyder på at de er vannstandsavhengig barrierer, og således både kan forsinke videre oppgang samt påvirke antallet som kommer seg videre. Tettheter av ørretrekrutter er også beregnet til å være høyere i en utvalgt stasjon nedstrøms demningene sammenlignet med oppstrøms. Under det kvalitative elektriske fiske var dog inntrykket vårt at det var aller færrest ørret i en kanalisert og erosjonssikret strekke. Her er det lav habitatheterogenitet, altså lite skjul og standplasser for ørret.

Kartleggingsarbeid kan være krevende, og det er sjeldent man med observasjonsstudier kan si sikkert hva som er den påvirkende faktor. Som et eksempel kan man adressere resultatet til en kulvert når det i i realiteten kan være dårlig vannkvalitet som er årsaken til

funnet. I andre tilfeller kan det være mer sammensatt, altså at en rekke faktorer, naturlige som menneskeskapt, som påvirker. Komplexiteten må derimot ikke stanse oss i å restaurere elvene våre. Med gode før- og etterundersøkelser kan man måle effekten av tiltaket, og eventuelt gjøre ytterligere forbedringer om resultatene tilsier det.

I tillegg til Mjøsørretprosjektene har vi gjennomført øvrige kartlegginger så vel som praktisk fiskestelltiltak. Sammen med Våler JFF har vi kartlagt habitatbruk for abbor, gjedde og karpefiskearter i Sørsåssjøen. Dette med bakgrunn i en planlagt terskelbygging. I Brumundsjøen har vi sammen med Vang JFF beregnet både tetthet og kvaliteten på ørreten. Vi har også gjennomført overføringsfiske, både i Våler JFF sitt rike og i Rendalen. Statskog og Andrå utmarkslag er initiativtakere, og viser hvilket fokus fiskeforvaltning har rundt omkring i Hedmark. I Rendalen fanget vi, med elektrisk fiskeapparat, 350 ørret på en halv arbeidsdag. Disse ble så satt ut i tjern uten naturlig rekruttering. Et

Mjøsørret fanget under gytefiskregistrering i Stabekken.

slikt overfiske kan altså være et godt alternativ til settefisk, og vi håper flere vil vurdere metoden i fremtiden.

NJFF Hedmark takker oppdragsgivere, samarbeidspartnere og lokallag for tillitt og uvurdelig innsats. Vi håper på flere spennende prosjekter neste år, kartleggingsarbeid som restaurering. Dette som det kanskje aller viktigste leddet i å sikre "fiskegleder til alle for alltid".

Internasjonal fiskedag

I høst har vi stiftet bekjentskap med en herlig internasjonal gjeng. 40 barn og voksne ble invitert til en dag med sportsfiske, natursti, viltmat og dessert med nyplukkede blåbær.

Vi startet dagen med sportsfiskeopplæring. Deltakere ble introdusert for sluk-, mark og fluefiske, og alle fikk så prøve seg i fiskedammen på Norsk Skogmuseum. En og annen småfisk ble fanget, men ørreten glimret med sitt fravær. Eller det vil si, den vaket jevnt og trutt, men bite ville den ikke.

Neste aktivitet på programmet var natursti. Målsetningen var å introdusere deltakere til allemannsretten og det høstingsbaserte friluftslivet. Etter at alle spørsmålene var besvart gikk vi gjennom fasiten i plenum etterfulgt av premieutdeling. Det var så klart for dagens høydepunkt; viltmat.

Dagens rett var elggryte. Viltmiddag var nytt for de fleste, og etter ansiktsuttrykkene å dømme falt det i smak hos de aller fleste. De yngste likte nok derimot blåbærpaien noe bedre, da denne gikk unna som varmt hvetebrød. Det var så tid for frie aktiviteter, deriblant fotballkamp. Kamputfallet huskes ikke, men at ingen kom til skade var vel strengt tatt det viktigste; det var nemlig stort engasjement både på banen og blant tilskuere.

Tekst: Marius Hassve. Foto: Mari Tangen Evensen.

Sportsfiskeopplæring i fiskedammen på Norsk Skogmuseum.

Vi vil avslutningsvis takke for et flott nytt bekjentskap. En stor takk rettes også til oppdragsgiver Kjersti Skavern i Elverum kommune, og til

fylkeskommunen for bevilgning av midler. Vi håper på flere slike dager neste år.

Når gravemaskina står i jaktterrenget, da er det for sent

Tekst: Morten Aas

Forum for natur og friluftsliv Innlandet bistår NJFF Hedmark med å ivareta leveområder for vilt og fisk i viktige plansaker og energisaker.

Som koordinator i FNF Innlandet jobber jeg i det daglige med arealpolitikk. Det dreier seg om bruken av landet, bruken av Innlandet. Om det er vinden på fjellet, vatnet i våre vassdrag, om det er utmarkas ressurser, vårt storslåtte landskap til opplevelse og rekreasjon, eller om det er vår nærnatur for barns oppdagelse og fostring. Alt dette er arealpolitikk.

Engasjement er viktig

«Når gravemaskina står i jaktterrenget, da er det for sent», sa tidligere generalsekretær i NJFF, Espen Søylen, en gang. Budskapet hans var at NJFF måtte engasjere seg i planprosesser som berører viktige leveområder for vilt og fisk. Søylen har helt rett, og det er der vi i FNF kommer inn i bildet for å styrke NJFFs arbeid.

I FNF har vi lansert noe vi kaller Høringsradaren. Der legger vi ut aktuelle hørings saker som berører

natur og friluftsliv. Noen ganger bistår jeg NJFF i enkeltsaker som er spesielt viktige med tanke på vilt eller fisk. Ofte jobber jeg med arealsaker der natur- og friluftslivsorganisasjonene i fylket står samlet. Om det er DNT, Birdlife, Naturvernforbundet eller andre. Vindkraft er et slikt eksempel, eller revisjon av kommuneplanenes samfunnsdel eller arealdel. Målet er å føre en stemme som lyttes til, og på den måten sikre at natur og friluftsliv i større grad setter premissene for samfunnsutvikling og arealbruk.

NJFF tør å være tydelige

Landsmøtet i NJFF har fattet flere vedtak med klare oppfordringer om å ivareta naturområder. Kanskje aller tydeligst på vindkraft. Da Solberg-regjeringen la fram forslag om «Nasjonal ramme for vindkraft» i 2019 var NJFFs tydelighet en medvirkende årsak til at planen ble skrotet. Fortsatt har NJFF denne grunnholdningen. Forbundet ser ikke landbasert vindkraft, verken i Innlandet eller andre steder, som en god løsning på de energitvifordringer samfunnet står i.

Et annet område der NJFFs landsmøte har vært tydelige er på hytteutbygging. Da Miljødirektoratets faggruppe nylig presenterte «Kvalitetsnorm for villrein» kom Innlandets villreinområder enten

farget i alarmerende rødt (Rondane, Knutshø og Snøhetta) eller noe mildere gult (Forollhogna, Sølknletten og Reinheimen). Hytteutbygging i randsonene til villreinområdene, og økt turisttrafikk inn i fjellet, har stor og uheldig påvirkning på villreinen. På NJFFs landsmøte ble det fattet vedtak om å jobbe for sterkere nasjonale rammer for å begrense hytteutbygging i sårbar fjellnatur.

Hvordan få gjennomslag?

I Innlandets 46 kommuner er det til enhver tid mange plansaker som går. Prioritering er derfor viktig. Som koordinator i FNF har jeg hele veien vært tydelig på at vi må delta i samfunnsdebatten. Vi må snakke til den offentlige forvaltning og våre folkevalgte, ikke mot. Politikerne må forstå at arealene våre er verdifulle. Heller enn å bukke til ethvert utbyggingsinitiativ som kommer må vi få de til å løfte initiativet inn i et større samfunnsperspektiv der de kritisk og grundig vurderer om det gir ønsket samfunnsutvikling. Det er det som ligger til deres forvaltningsrolle.

Viktigere enn å levere mange hørings saker er å prioritere noen viktige temaer og følge dem over tid. Det å påpeke systemfeil og systemløsninger i den offentlige forvaltning, og ikke minst hvor i politikken ansvaret for de framtidsrettete løsning-

ene ligger, er viktig. Kronikkskriving, arrangementer, paneldebatter og foredrag for å belyse problemstillinger, er eksempler på slikt forebyggende arbeid. Det kan være mer virkningsfullt enn å kjempe sak for sak, påklage vedtak og henge etter med håp om å reparere.

Forum for natur og friluftsliv

er et samarbeidsforum mellom natur- og friluftslivsorganisasjonene på fylkesnivå. I Innlandet er 18 organisasjoner tilsluttet. Visjonen er å sikre at natur og friluftsliv i stor grad setter premissene for samfunnsutvikling og arealbruk.

Koordinator Morten Aas

Tlf: 41041981

Epost: innlandet@fnf-nett.no

<https://fnf-nett.no/innlandet/>

<https://hoeringsradaren.no/>

Mer info om alle våre kurs i aktivitetskalenderen på hjemmesiden: www.njff.no/hedmark

Påmelding til kurs via aktivitetskalenderen på våre nettsider.

Dersom det ønskes mer informasjon ta gjerne kontakt med NJFF Hedmark på tlf.: 62 42 51 81, eller e-post til: ada.bredalen@njff.no

Påmeldingsfrist til kursene er 2 uker før arrangementets oppstart, der ikke annen dato er oppført. Forbehold om endringer.

Kurs/aktivitet	Sted	Tid	Pris	Info
Grunnkurs jakthund instruktør	Elverum	7.–8.1.	2600/3300	Grunnkurset er obligatorisk for alle som vil utdanne seg til instruktør innen ettersøk, aversjon og jakthunddressur. Kan også være nyttig for alle jakthundeiere med ønske om mer kompetanse om hunden og jakthunddressur.
Jegerprøvekurs	Elverum	18.1.–15.3	2250/3000	Dette er 30 timers jegerprøvekurs for å gå opp til jegerprøve-eksamen. Jegerprøvekurs er obligatorisk for å få gå på jakt i Norge. Alle som fyller 14 år i kalenderåret eller eldre kan delta. Kurset vil hovedsakelig foregå på kveldstid.
Dommerkurs – spor	Elverum	15.2.	600/1000	Programmet holdes over en kveld. Kurset gir ettersøksdommerne en faglig plattform i henhold til Miljødirektoratets regelverk for blod- og fersksporprøver, og NKKs etiske retningslinjer for prøvedommere.
Takseringskurs	Elverum	Februar	600/1000	Lær hvordan man takserer rype og hønsfugl. Kveldskurs.
Feltkontrollørkurs Påmelding:	Elverum	22.3.	1750/1950	Skogkurs arrangere kurs i feltkontroll av hjorteviltkjøtt i samarbeid med NJFF Hedmark. Skogkurs har utviklet bransjestandard og et kursopplegg med tilslutning av Mattilsynet. Dette er et endags teorikurs over 8 timer som foregår innendørs – med forelesninger, erfaringsutvekslinger og demonstrasjoner.
Dressurkurs unghund/valp	Elverum	11.4.–31.5.	2100/2850	Grunnleggende dressur og lydighetskurs for unghund/valp. Kurset arrangeres over 8 kurskvelder, hvor første kvelden er teori uten hund.
«Storviltjegerens ansvar – mer enn du tror» – Jaktlederkurs	Lisetra	21.–22.4.	2000/2750	Pensumet tilfredsstiller krav til jaktlederkurs. Egner seg for storviltjegere og hundeførere generelt, og jaktledere spesielt. Det tar for seg jaktlederrollen, lover og forskrifter, ansvar, forvaltning, human jaktutøvelse og ettersøksjakt -teori og praktiske øvelser i felt.
Videregående ettersøk		23.4.	1700/2400	Kurset er for jaktledere, jakthundeiere, ettersøksjegere og de som er ansvarlige for gjennomføringen av offentlige ettersøk. Obligatorisk for alle som tar på seg ettersøksoppdrag for det offentlige. Ettersøk Videregående er et todelt kurs hvor deltageren selv skal gjennomføre del 1 med påfølgende elektronisk eksamen på egenhånd. Dette e-læringskurset finnes på Miljødirektoratets hjemmesider: https://www.trainingportal.no/mintra/p/miljodirektoratet Denne delen skal tas på egenhånd før oppmøte på kurs del 2.
Rifleinstruktørkurs	Tynset	April	2600/3300	Rifleinstruktørkurs for de som ønsker å veilede på riflebanen. Teoretiske og praktiske øvelser.
Hagleinstruktør	Alvdal	April	2600/3300	Hagleinstruktørkurs for de som ønsker å veilede på haglebanen. Teoretiske og praktiske øvelser. En praksisdag kommer i tillegg til disse planlagte kursdager.
Villsvinkurs	Våler	Juni	1800/2500	Kurs over to kvelder. Kurset inneholder både teori og praktiske øvelser om hvordan man gjennomfører jakt og ettersøk av villsvin. Det vil bli lagt inn praktiske skyteøvelser, samt øvelser med hund for å vise hvordan ettersøk på villsvin kan utføres.

Kurs/aktivitet	Sted	Tid	Pris	Info
Dressurinstruktør kurs	Elverum	5.-7.5.	2600/3300	Dressurinstruktørkurs for de som ønsker å veilede på dressurkurs. Krever gjennomført jakthund grunnkurs. Krav om praksis etter kurset for å bli godkjent dressurinstruktør.
Aversjonsinstruktør kurs	Elverum	3.-4.6.	2600/3300	Aversjonsinstruktørkurs for de som har gått grunnkurs jakthund instruktør og ønsker å bli aversjonsinstruktør. Krav om praksis etter endt kurs.
Introjakt på elg for nybegynnere	Gravberget	11.-15.10.	3100/4900/ 5800	Bli med på elgjakt med veiledning under trygge forhold på flott Statskog jaktterreng. Vi stiller med det meste du trenger; overnatting, mat, jakthunder, erfarne instruktører og jaktfaddere. Begrenset antall plasser. Send oss søknad dersom dette virker fristende!
Introjakt på elg videregående kurs	Gravberget	11.-15.10.	3100/4900/ 5800	Introjakt på elg videregående kurs stiller krav til tidligere å ha deltatt på introjakt på elg nybegynner eller for jenter/nybegynner. Dette er et kurs for å styrke kompetansen for den nyetablerte jegeren på flott Statskog jaktterreng. Begrenset antall plasser. Send oss søknad dersom dette virker fristende!
Introjakt på elg for jenter/nybegynnere	Tørberget	11.-15.10.	3100/4900/ 5800	Bli med på elgjakt med veiledning under trygge forhold på flott Statskog jaktterreng. Vi stiller med det meste du trenger; overnatting, mat, jakthunder, erfarne instruktører og jaktfaddere. Begrenset antall plasser. Send oss søknad dersom dette virker fristende! Jenter prioriteres!
Introjakt på elg videregående kurs	Tørberget	11.-15.10.	3100/4900/ 5800	Introjakt på elg videregående kurs stiller krav til tidligere å ha deltatt på introjakt på elg nybegynner eller for jenter/nybegynner. Dette er et kurs for å styrke kompetansen for den nyetablerte jegeren på flott Statskog jaktterreng. Begrenset antall plasser. Send oss søknad dersom dette virker fristende! Jenter prioriteres!

” I varetakelse av viltet er en viktig del av jakta.

Foto: Ada Bredalen

Foto: Ada Bredalen

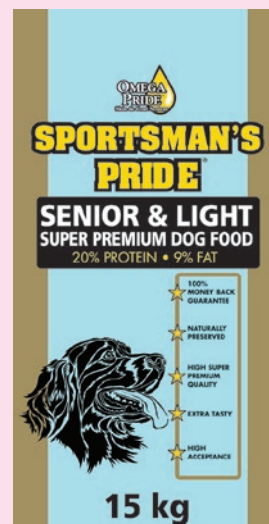
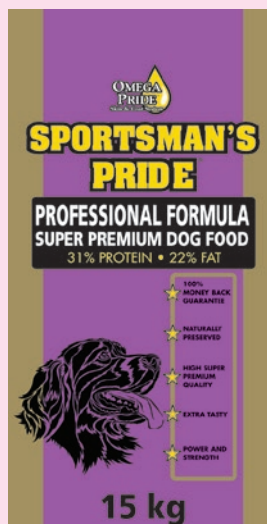
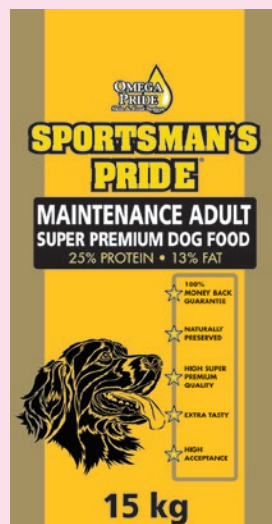
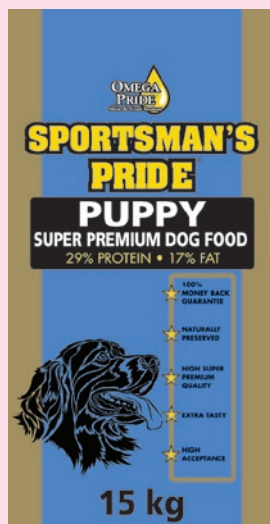
HUNDEFÔRAVTALEN

Sportsman's Pride – utviklet og sammensatt av ledende produsenter i Tyskland og USA. De beste råvarer, ingen kunstig tilsetning og erfaring gjennom generasjoner. Et toppfôr som gir de beste resultater både for deg og hunden.

Velkommen til vårt utsalg i Elverum!

Mandag og torsdag kl 12-17
Svartbekkvegen 25 på Grindalsmoen.
Gamle lokalene til Biltilsynet.

Det lønnsomme valget!

- Høy kvalitet
- Lav NJFF pris
- 100% fornøyd garanti
- Fritt levert 2 paller ass.
- Inntekt til foreningen
- Premie-/sponsorfond foreningen kan benytte seg av ved arrangement

Hunder over hele landet føres daglig med Sportsman's Pride

La foreningen være din fôrleverandør

Alle medlemmer i NJFF får kjøpt SPORTSMAN'S PRIDE til gunstig medlemspris hos følgende forhandlere for NJFFs foreninger i Hedmark:

- Evenstad JFF
- Femund JFF
- Furnes JFF
- Løiten JFF
- NJFF Hedmark (Elverum)
- Nord-Odal Jakt- og fiskeforening
- OS JFF (Østerdalen)
- Stange JFF
- Vang JFF
- Vestmarka JFF
- Ytre Rendal JFF
- Åmot JFF
- Åsene JFF (Trysil)

Se www.njff.no for kontaktinfo til forhandlerne

SPORTSMAN'S PRIDE

www.porthos.no